

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
PRZY NAGROBKU IGNACEGO PŁOCKIEGO Z 1883 R.
NA STARYM CMENTARZU W RYGLICACH**

Autor programu: Marta Bobek

Autor fotografii i rysunków: Weronika Maciejaszek, Rafał Maciejaszek

Kraków, czerwiec 2024

Poniższy Program prac konserwatorskich chronią prawa wynikające z ustawy o prawie autorskim.
Opracowanie nie może być w całości lub w części przepisywane, przerysowywane, uzupełniane,
kopiowane lub odstępione komukolwiek bez pisemnej zgody autora

SPIS TREŚCI

I.KARTA IDENTYFIKACYJNA OBIEKTU	2
II. HISTORIA I OPIS OBIEKTU	3
III.STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ	6
IV.WNIOSKI I ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH	7
V.PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	8
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	

Poniższy Program Prac Konserwatorskich opracowany został na zlecenie Urzędu Gminy Ryglice.

Autorka pragnie podziękować ks. proboszczowi parafii w Ryglicach Franciszkowi Kuczkowi za udostępnienie archiwum parafialnego i pomoc w kwerendzie archiwalnej.

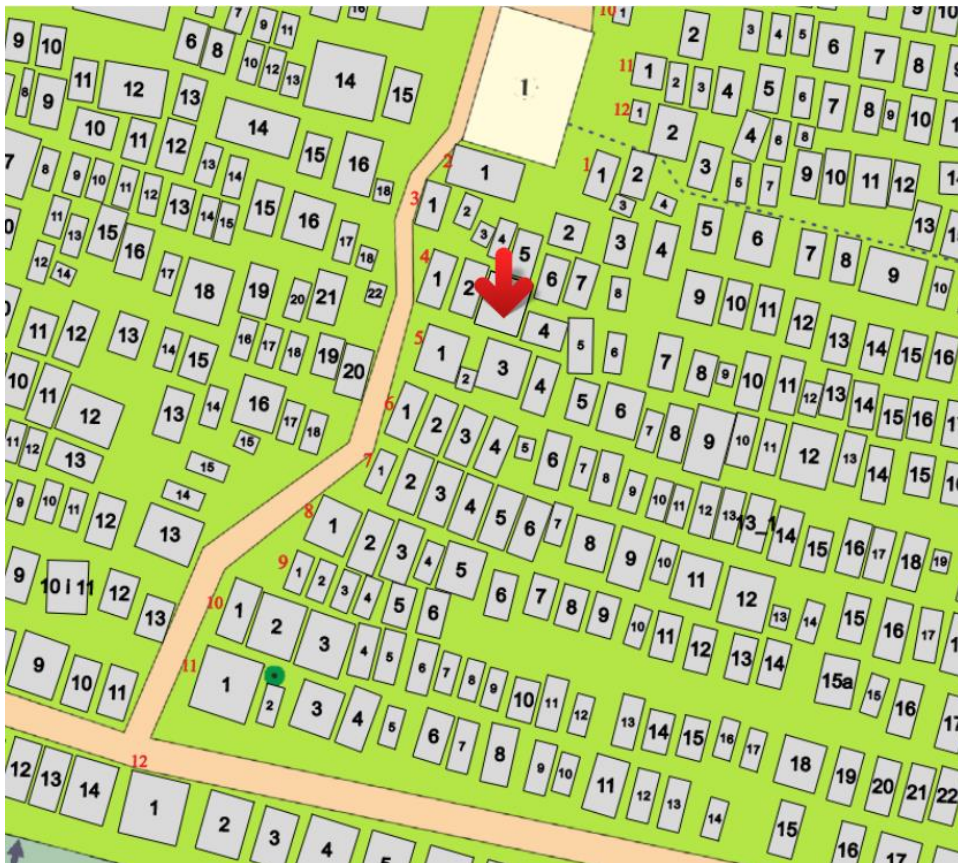
I. KARTA IDENTYFIKACYJNA OBIEKTU

DANE PRZED KONSERWACJĄ

- RODZAJ:** nagrobek wolnostojący w formie prostopadłościanu, z cokołem, zwieńczony krzyżem, z tablicą epitafijną po stronie północnej,
- DATOWANIE:** 1883 r.
- LOKALIZACJA:** Stary cmentarz, 33-160 Ryglice, działka 990. Sektor 2, rząd 4, nr 3.
- WYMIARY:** podstawa 64/55 cm, trzon 28/ 38 cm, wysokość ok. 115 cm (bez krzyża), szerokość ramion krzyża 65 cm, grubość 15 cm
- TECHNIKA:** nagrobek wolnostojący wykonany z piaskowca, tablica epitafijna marmurowa
- NUMER REJESTRU ZABYTKÓW:**
wpis cmentarza do Gminnej Ewidencji Zabytków
- WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE):** NIE
- WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE:** NIE

II. HISTORIA I OPIS OBIEKTU

Cmentarz parafialny w Ryglicach (obecnie tzw. Stary cmentarz) założony został w 1 ćw. XIX w. „Cmentarz nowy jest w polu fosą i wałem opatrzony, drzewami obsadzony, z krzyżem drewnianym w środku.”¹

Lokalizacja nagrobka na mapie cmentarza² Sektor 2, rząd 4, nr 3.

Nagrobek Ignacego Płockiego, powstańca listopadowego, ustawiony został w roku 1883, zapewne z fundacji żony.

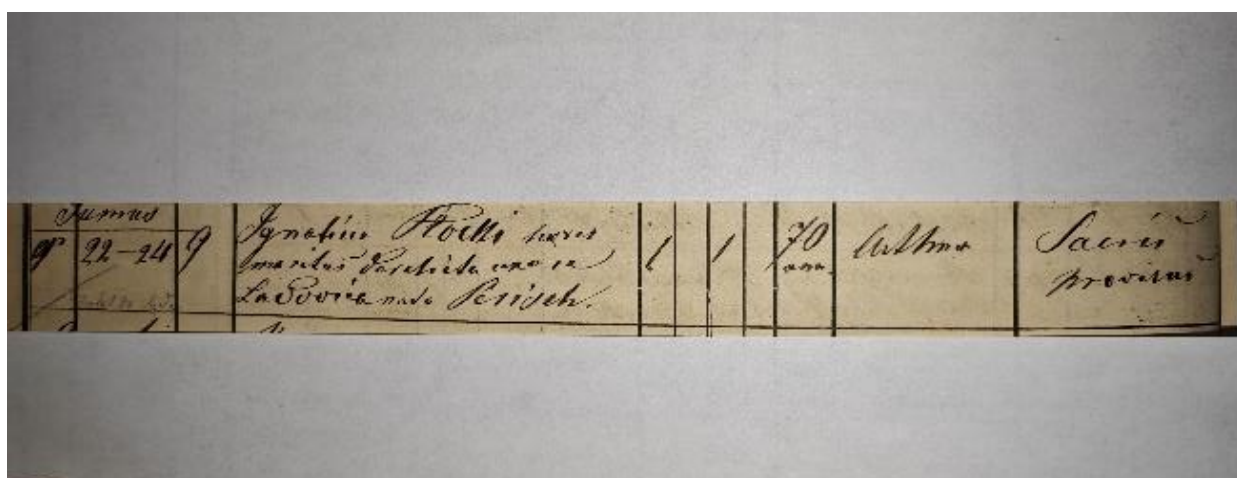
Inskrypcja głosi:

IGNACY PŁOCKI
żołnierz z 1831 r
przeżywszy lat 70
+ w 1883 r
Strapiona żona prosi
o westchnienie do Boga

¹ Wykaz stanu kościelnych i parafialnych budynków w parafii Ryglickiej 1819 r., rękopis w zasobach archiwum parafialnego w Ryglicach.

² Grafika pobrana z serwisu Grobonet.com

W księgach parafii w Ryglicach znajduje się potwierdzenie, że Ignacy Płocki zmarł w roku 1883 w pobliskiej Uniszowej, w wieku 70 lat.

Współcześnie nagrobek został wyróżniony tabliczką pamiątkową IPN „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski”. Wykonano nowe, metalowe ogrodzenie.

Nagrobek wolnostojący w formie krzyża ustawionego na trzonie o przekroju prostokątnym, z cokołem i profilowanym zwieńczeniem w formie ściętego ostrostupa. Ramiona krzyża rozszerzające się i trójkątnie ścięte na końcach. Wykonany z piaskowca. Zorientowany w kierunku północnym. Na trzonie prostokątna, marmurowa tabliczka z inskrypcją.

Odbita treść inskrypcji epitafijnej.

IV. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Stan zachowania pod względem statyki niezadowalający, pod względem estetycznym niezadowalający.

Nagrobek jest częściowo zdestruowany. Odłamany krzyż jest złożony po stronie północnej nagrobka. Wyraźnie widoczne jest pochylenie nagrobka na stronę wschodnią, świadczące o utracie stabilności obiektu. Mogło być to przyczyną odłamania trzonu krzyża w zwieńczeniu. Powierzchnia piaskowca z wyraźnymi śladami korozji na skutek oddziaływania czynników atmosferycznych. Widoczne uziarnienie powierzchni na skutek wypłukania spoiwa, wyoblenia krawędzi. Powierzchnia kamienia pokryta warstwą ciemnej patyny, szczególnie na zwieńczeniu przyjmującej kolor czarny. Widoczne drobne ubytki i obtłuczenia mechaniczne na krawędziach. W dolnej partii trzonu uzupełnienia ubytków wykonane zaprawą cementową. Widoczne lokalne skupiska porostów.

Tablica epitafijna trudna do odczytania. Powierzchnia marmuru „ześlepnięta”, wyraźna warstwa zwietrzenia powstała w wyniku działania czynników atmosferycznych. Inskrypcja słabo widoczna. Litery nazwiska i imienia zmarłego wtórnie wypełnione farbą imitującą złocenie.

V. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Celem opracowania jest określenie zakresu prac koniecznych do zatrzymania procesów niszczących, zabezpieczenia obiektu i przywrócenia wyglądu zbliżonego do pierwotnego. Głównymi założeniami planowanych prac konserwatorskich powinno być połączenie działań w zakresie ochrony substancji zabytkowej, zapewnienie dobrego stanu technicznego materiałów przy jednoczesnym podkreśleniu wartości historycznej obiektu. Prace konserwatorskie polegać będą na oczyszczeniu, zatrzymaniu lub zminimalizowaniu procesów niszczących, wzmocnieniu osłabionych oraz naprawie zniszczonych elementów. Podczas doboru metod i środków trzeba pamiętać o tym, aby nie szkodziły one historycznym materiałom, nie zmieniały wyglądu zabytkowych elementów.

Program Prac Konserwatorskich opracowany został w celu ochrony oryginalnej substancji zabytkowej obiektu, przywrócenia jego pierwotnej formy, właściwej, stabilnej ekspozycji. Prace będą obejmowały:

- demontaż elementów nagrobka i przygotowanie stabilnej podbudowy,
- oczyszczenie powierzchni kamienia z warstwy ciemnej patyny,
- usunięcie korozji biologicznej,
- wzmocnienie struktury piaskowca,
- opracowanie sposobu montażu krzyża,
- wypolerowanie i zabezpieczenie powierzchni tablicy epitafijnej,
- montaż elementów nagrobka,
- hydrofobizację kamienia.

Założeniem prac powinno być zachowanie historycznego charakteru obiektu, ewentualne uzupełnienia formy powinny ograniczać się do niezbędnego minimum. Przy montażu odłamanej krzyża należy zwrócić uwagę na jego proporcje. Wykonawca musi ocenić, czy nie brakuje fragmentu formy trzonu. Na cmentarzu nie odnaleziono bezpośredniej analogii do przedmiotowego nagrobka, co mogłoby pomóc w rekonstrukcji tego elementu, dlatego ważne jest, aby właściwie uchwycić proporcje.

Prace powinny być prowadzone pod nadzorem dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki, na zakończenie należy opracować pełną dokumentację powykonawczą zgodnie z obowiązującym schematem.

VI. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

I. WYKONANIE DOKUMENTACJI OPISOWEJ, RYSUNKOWEJ I FOTOGRAFICZNEJ STANU ZACHOWANIA, PRZEPROWADZONYCH ZABIEGÓW I STANU OBIEKTU PO KONSERWACJI

Opracowanie dokumentacji opisowej zgodnie ze schematem dokumentacji konserwatorskiej udostępnianym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Wykonanie dokumentacji fotograficznej na wszystkich etapach prac. Należy uwzględnić i podkreślić wszystkie zmiany do Programu prac wprowadzone w toku prac konserwatorskich.

II. PRACE PRZY NAGROBKU

1. Demontaż elementów nagrobka i przygotowanie stabilnej podbudowy przez wylanie zbrojonej stopy fundamentowej.
2. Mechaniczne usunięcie korozji biologicznej w postaci porostów. Zmycie preparatem np. BFA, Glonosan/Remmers lub podobnym.
3. Oczyszczenie powierzchni kamienia z warstwy ciemnej patyny z zastosowaniem metody hydromechanicznej, parą wodną pod ciśnieniem, mechaniczną - piaskowanie lub metodą ablacji laserowej - po przeprowadzeniu prób.
4. Wzmocnienie struktury piaskowca przez zastosowanie preparatów opartych na estrach kwasu krzemowego np. KSE 300/Remmers lub podobny.
5. Opracowanie sposobu i montaż krzyża. Wykonawca powinien ocenić, czy po złożeniu elementów nie brakuje fragmentu trzonu. Jeśli tak, konieczne będzie wykonanie taszli z odpowiednio dobranego pod względem koloru i uziarnienia piaskowca. Sklejone elementy należy osadzić na wklejonym trzpieniu.
6. Montaż elementów nagrobka.
7. Uzupełnienie ubytków kamienia w zakresie niezbędnym dla zachowania odpowiedniego stanu technicznego. Drobne ubytki, wyoblenia krawędzi i narożników należy pozostawić.
8. Ewentualne scalenie kolorystyczne przebarwień farbami laserunkowymi o spoiwie krzemianowym np. Restauro Lasur/Keim.
9. Hydrofobizacja powierzchni kamienia w celu zabezpieczenia przed działaniem czynników atmosferycznych, przy zastosowaniu np. Funcosilu WS lub SL/Remmers, Sarsil/Sarzyna lub podobnego.

III. TABLICA EPITAFIJNA

1. Wypolerowanie powierzchni marmuru. Nie należy szlifować powierzchni tablicy ze względu na stan zachowania inskrypcji. Nie przewiduje się uczytelnienia liter przez ich podrzeźbienie. Na tym etapie należy jedynie zadbać o odpowiednie zabezpieczenie powierzchni marmuru przed wpływem czynników atmosferycznych i dalszą degradacją. W celu dokumentacji inskrypcji należy wykonać szczegółowy przerys w skali 1:1, tak aby w przyszłości, w przypadku koniecznych prac można uczytelić literownictwo.
2. Zabezpieczenie powierzchni dedykowaną dla marmurów pastą np. Akemi.

IV. UPORZĄDKOWANIE TERENU WOKÓŁ NAGROBKĄ, W OBRĘBIE OBECNEGO OGRODZENIA.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. nr 1. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widok ogólny od strony północnej. Widoczne współczesne ogrodzenie mogiły. Stan przed konserwacją.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
PRZY NAGROBKU IGNACEGO PŁOCKIEGO Z 1883 R. NA STARYM CMENTARZU W RYGLICACH

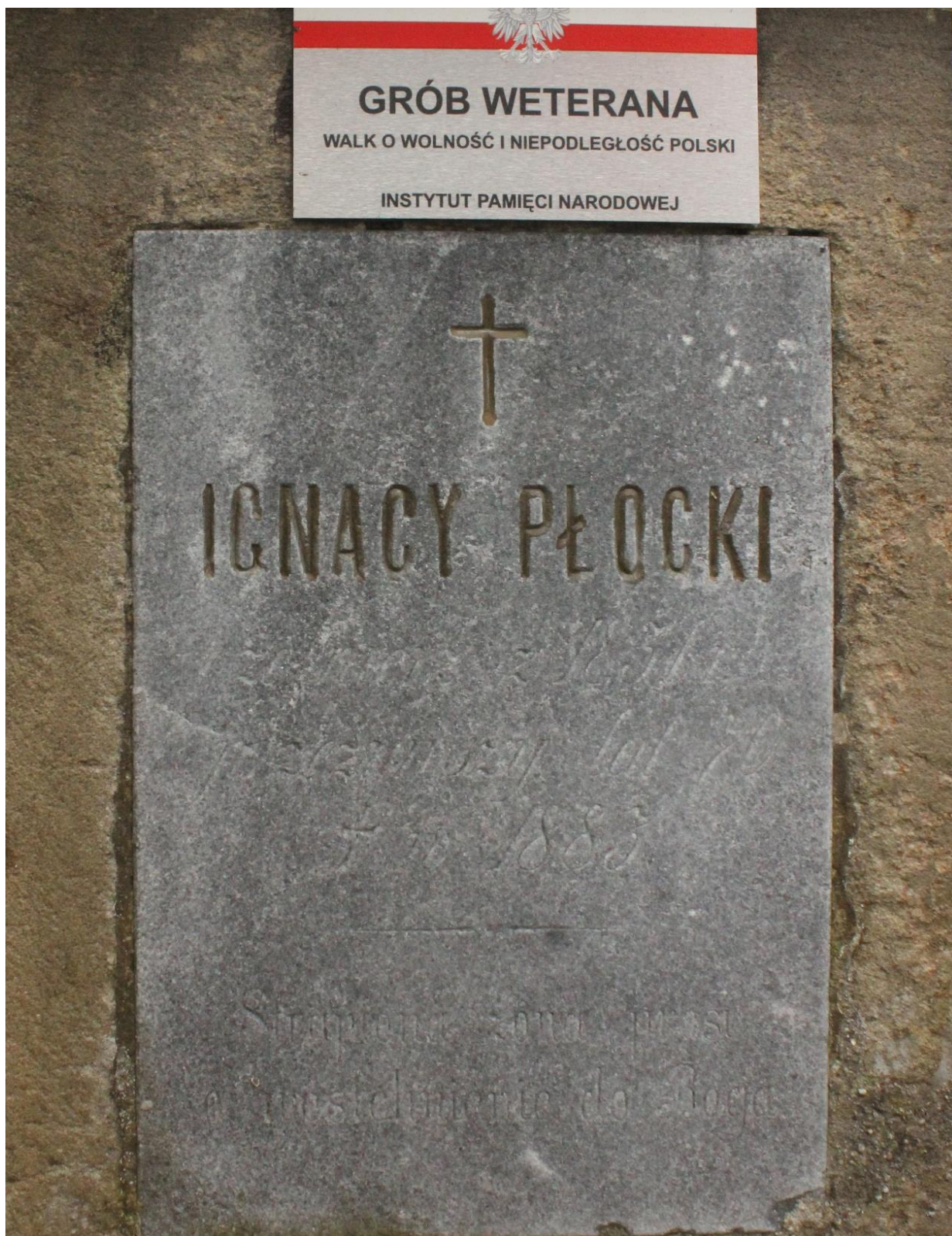
Fot. nr 2. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widok ogólny od strony wschodniej. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 3. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widok ogólny od strony południowej. Widoczne przechylenie nagrobka na stronę wschodnią. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 4. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widoczny odłamany krzyż ze zwieńczenia nagrobka. Stan przed konserwacją.

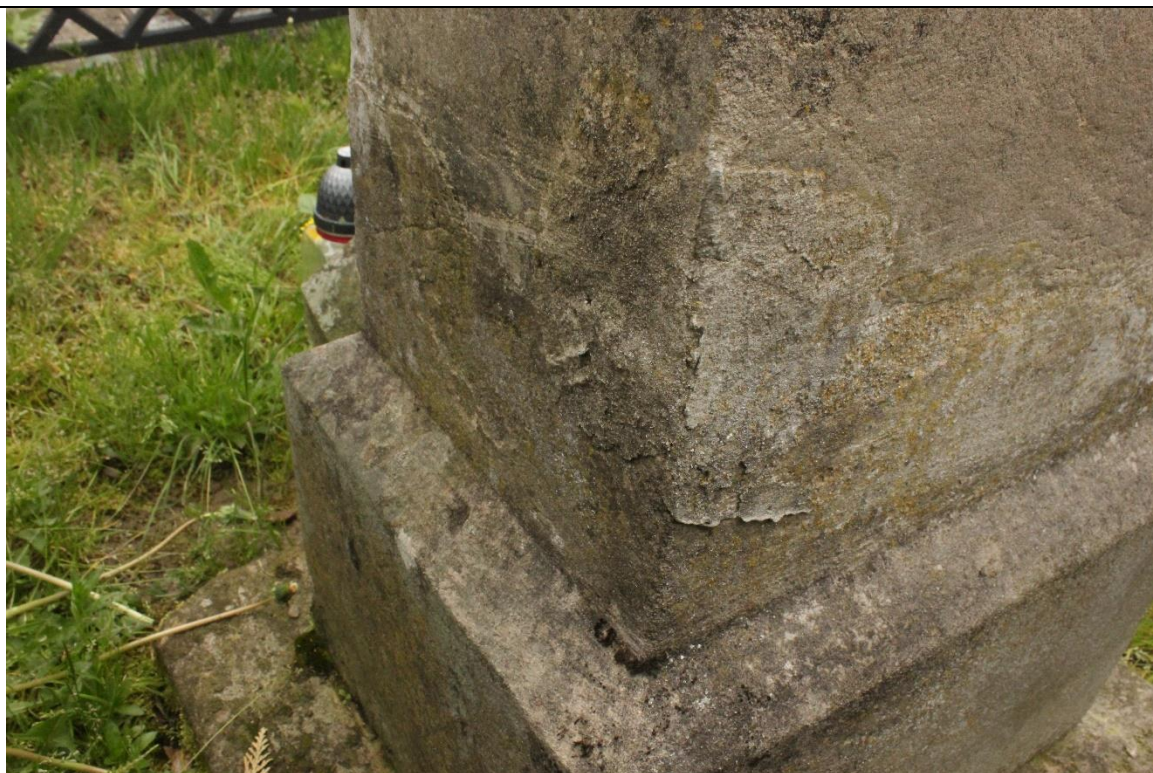
Fot. nr 5. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Marmurowa tablica z inskrypcją epitafijną. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 6, 7. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widoczny odłamany krzyż ze zwieńczenia nagrobka. Na powierzchni krzyża widoczne pozostałości wtórnego nawarstwienia pobiły wapiennej. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 8. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Widok z góry. Widoczne gniazdo i pozostałość po odłamanej trzonie krzyża. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 9, 10. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Zbliżenia na fragmenty nagrobka. Widoczne zabrudzenie powierzchni kamienia, korozja biologiczna, uzupełnienia ubytków kamienia wykonane zaprawa cementową. Stan przed konserwacją.

Fot. nr 9, 10. Nagrobek powstańca listopadowego Ignacego Płockiego, zm. w 1883 r., na Starym cmentarzu w Ryglicach. Zbliżenia na fragment cokołu nagrobka. Widoczne drobne ubytki formy. Stan przed konserwacją.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
PRZY NAGROBKU IGNACEGO PŁOCKIEGO Z 1883 R. NA STARYM CMENTARZU W RYGLICACH

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
(nazwa jednostki organizacyjnej uczelni)

D Y P L O M

Pan(i) Marta Bobek
(imię i nazwisko)

urodzony(a) dnia 16 listopada 1975 r.

w Zakopanem

odbył(a) studia wyższe magisterskie, 6-letnie
na kierunku Konserwacja i Restauracja
Dzieł Sztuki
w zakresie konserwacji i restauracji
rzeźby

z wynikiem celującym

I uzyskał(a) w dniu 23 marca 2002 r.

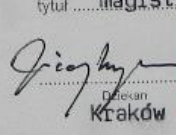
tytuł magistra sztuki

Nr 5669
(numer dyplomu)

MEN-4-3a SW INTRO DRUK Keszalin

Dziekan
Kraków

Rektor
20. 04. 2002 r.

(nazwa miejscowości)
Kraków